

ใบความรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ทบทวนคำเชื่อม
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง นิทานทองอิน ตอน นางพระโขนงที่สอง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๐ เรื่อง ทบทวนคำเชื่อม
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ความหมายของคำเชื่อม

คำเชื่อม คือคำที่ใช้เชื่อมคำ วลี หรือประโยคเข้าด้วยกัน สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาแบ่งคำเชื่อมออกเป็น ๔ ชนิด ได้แก่

๑) คำเชื่อมสมภาค (อ่านว่า สะ-มะ-พาก) เป็นคำเชื่อมที่ใช้เชื่อมหน่วยทางภาษาตั้งแต่ ๒ หน่วยขึ้นไป ให้เป็นหน่วยภาษาเดียวกัน อาจเป็นคำนามกับคำนาม หรือนามวลีกับนามวลี คำนามกับคำสรรพนาม กริยาวลีกับกริยาวลี ประโยคย่อยกับประโยคย่อย หรืออนุประโยคกับอนุประโยค ฯลฯ ได้แก่คำว่า กับ (กะ) และ หรือ แต่ เช่น

- ฉันกับเขาช่วยกันก่อตั้งบริษัทนี้ขึ้นมา
- น้ำกะน้ำมันเข้ากันไม่ได้
- พ่อและแม่เป็นผู้ให้กำเนิดลูก
- เธอจะไปกับพ่อหรือกับแม่

๒) คำเชื่อมอนุประโยค เป็นคำนำหน้าอนุประโยคในประโยคซ้อน แล้วทำหน้าที่ร่วมกันเป็นส่วนประกอบใดส่วนหนึ่งของประโยคหลัก คือ อาจเป็นหน่วยประธาน หน่วยกรรม หน่วยเติมเต็ม หรือเป็นส่วนขยายส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยคหลัก สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (๒๕๕๕ : ๕๕) จำแนกคำเชื่อมอนุประโยคเป็น ๓ ชนิด ได้แก่

ก. คำเชื่อมนามานุประโยค ได้แก่คำว่า ว่า ที่ ให้ ที่ว่า ซึ่งนำหน้านามานุประโยค คือ อนุประโยคที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน หน่วยกรรม หรือหน่วยเติมเต็มของประโยคซ้อน เช่น

- ที่เธอทำอย่างนั้นดีแล้ว

วิเคราะห์ได้ว่า “ที่เธอทำอย่างนั้น” เป็นนามานุประโยค ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยคซ้อน คำว่า “ที่” เป็นคำเชื่อมนามานุประโยค

ข. คำเชื่อมคุณานุประโยค ได้แก่คำว่า ที่ ซึ่ง อัน ซึ่งนำหน้าคุณานุประโยค คือ อนุประโยคที่ขยายนามวลีในประโยคซ้อน เช่น

- เด็กที่ได้รับรางวัลเป็นน้องฉัน

วิเคราะห์ได้ว่า “ที่ได้รับรางวัล” เป็นคุณานุประโยค ทำหน้าที่ขยายนามวลี “เด็ก” และร่วมกับนามวลี “เด็ก” ซึ่งเป็นประธานของประโยคซ้อน คำว่า “ที่” เป็นคำเชื่อมคุณานุประโยค

ค. คำเชื่อมวิเศษณานุประโยค คือ คำเชื่อมซึ่งนำหน้าวิเศษณานุประโยค คือ อนุประโยคที่ทำหน้าที่ขยายกริยาวลีและทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของกริยาวลีในประโยคซ้อน แบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๑) คำเชื่อมวิเศษณานุประโยคที่ปรากฏหลังประโยคหลัก เช่นคำว่า เพราะ ถ้า จนกระทั่ง เมื่อ ขณะที่ ฯลฯ เช่น

- เขาไม่มาทำงานเพราะลูกไม่สบาย

วิเคราะห์ได้ว่า “เพราะลูกไม่สบาย” เป็นวิเศษณานุประโยคที่ปรากฏหลังประโยคหลัก ทำหน้าที่ขยายกริยาวลี “ไม่มาทำงาน” วิเศษณานุประโยคร่วมกับ “ไม่มาทำงาน” ทำหน้าที่ขยายกริยาวลีในประโยคซ้อน คำว่า “เพราะ” จึงเป็นคำเชื่อมวิเศษณานุประโยค

๒) คำเชื่อมวิเศษณานุประโยคที่ปรากฏต้นประโยค เมื่อคำเชื่อมวิเศษณานุประโยคปรากฏต้นประโยค จึงมักปรากฏคำเชื่อมเสริม คำว่า จึง เลย ถึง ก็ ในประโยคหลักซึ่งปรากฏวิเศษณานุประโยค เช่น เพราะฝนตกแต่เช้า จึงติดหนัก วิเคราะห์ได้ว่า คำว่า “เพราะ” เป็นคำเชื่อมวิเศษณานุประโยค ส่วนคำว่า “จึง” เป็นคำเชื่อมเสริม

๓) คำเชื่อมเสริม เป็นคำเชื่อมที่เพิ่มขึ้นเพื่อให้หน่วยภาษาทั้ง ๒ หน่วยสัมพันธ์กัน ได้ชัดเจนขึ้น ได้แก่คำว่า จึง เลย ถึง ก็ เช่น

- ก็เธอไม่ยอมไปกินข้าวกับพวกเราเองนี่นาง
- เหตุใดจึงมานั่งเศร้าอยู่คนเดียว
- เพราะความโลภเข้าครอบงำ เขาเลยลงทุนไปหมดตัว
- ทำไมบ่านี้ถึงยังไม่หิวข้าว

๔) คำเชื่อมสัมพันธสาร เป็นคำเชื่อมประโยคตั้งแต่ ๒ ประโยคขึ้นไปให้รวมกันเป็นสัมพันธสารเดียวกัน เช่น กล่าวคือ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ตาม อย่างไรเสีย แม้กระนั้น ในที่สุด ทว่า แต่ทว่า ทั้งนี้ อนึ่ง ฯลฯ เช่น

- ความรักช่วยสร้างสันติภาพแก่โลก กล่าวคือ เมื่อมนุษย์มอบและแบ่งปันความรักให้แก่กันและกัน ก็จะไม่บังเกิดความริษยา ความเกลียดชัง ซึ่งเป็นต้นตอของความขัดแย้ง อันจะนำไปสู่สงคราม